

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARYS

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 2396616, mob. tel.: 8-698 42136, El. p. naglis.puteikis@lrs.lt

LR teisingumo ministerijai

Originalas siunčiamas nebus
Nr. SN-S-0717/2015

PAKLAUSIMAS

Į mane kaip Seimo narį prašydamas pagalbos kreipėsi absoliučiam skurde dėl antstolių veiksmų atsidūręs Lietuvos Respublikos pilietis ██████████, iš kurio 159 Eur (550 Lt) pensijos išieškant baudas, skirtas už administracinius teisės pažeidimus, išskaičiuojama pusė sumos. Kadangi ši pensija yra vienintelės ██████████ pajamos ir daugiau jokių piniginių lėšų jis neturi, žmogus paliktas badmiriauti.

██████████ teigia, kad ieškodamas išeities iš kritinės situacijos raštu kreipėsi į LR teisingumo ministeriją. Prašyčiau persiųsti šio jo kreipimosi su priedais bei ministerijos atsakymo kopijas.

Taip pat prašau ministerijos pateikti vertinimą, ar šiuo metu galiojantis teisinis reglamentavimas yra pakankamas, kad priverstinio skolų išieškojimo atvejais apsaugotų socialiai pažeidžiamų, žemiau skurdo ribos gyvenančių žmonių teisę patenkinti būtiniausius gyvybinius savo poreikius. Jei dabartinis reglamentavimas, ministerijos nuomone, nėra pakankamas, prašyčiau nurodyti jo trūkumus ir reikalingus pakeitimus. Šį vertinimą prašyčiau pateikti atsižvelgiant ir į konkretų ██████████ atvejį bei išsiaiškinus priežastis, dėl kurių vykdant išieškojimą iš jo pensijos nėra laikomasi LR civilinio proceso kodekso 668 straipsnio, kuriuo nustatyta, kad išieškojimas negali būti nukreipiamas į pinigų sumą, neviršijančią Vyriausybės nustatytos vienos minimaliosios mėnesinės algos.

Pagarbiai,

Seimo narys Naglis Puteikis

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius; tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515.

Lietuvos Respublikos Seimo nariui
Nagliui Puteikiui
naglis.puteikis@lrs.lt

2015-08-17, Nr. (23.3-21) SD - 5208

Į paklausimą Nr. SN-S-0717/2015

DĖL IŠSKAITŲ IŠ PENSIJŲ

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija išnagrinėjo Jūsų paklausime apie išskaitas iš [redacted] pensijos keliamus klausimus.

Atsakydami paaiškiname, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai nesuteikta teisė aiškinti teisės aktų nuostatų, todėl pateikiame tik savo nuomonę.

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos mus informavo, kad išskaitymai iš [redacted] pensijos vykdomi pagal antstolių patvarkymus dėl skolų išieškojimo, laikantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) reikalavimų.

Šiuo metu iš [redacted] pensijos vykdomi išskaitymai (po dvidešimt procentų) pagal antstolio A. Bložės ir antstolio A. Liaškovo patvarkymus. Išieškojimams vykdomi vadovaujantis CPK LI skyriaus 733–743 straipsniais, kurie reglamentuoja išieškojimo iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų pajamų tvarką. CPK 737 straipsnis numato, kad išieškojimams iš pensijų, neatsižvelgiant į jų rūšį, vykdomi pagal tas pačias taisykles, kaip ir išieškant iš darbo užmokesčio. Išskaitų dydžius, priklausomai nuo skolininkui gaunamų pajamų, nustato CPK 736 straipsnis. Tais atvejais, kai išieškoma iš skolininkui priklausančių išmokų, nevirsijančių Vyriausybės nustatytos minimalios mėnesinės algos, – išieškoma dvidešimt procentų išmokų, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas. Pagal kelis vykdomuosius dokumentus išieškoma ne daugiau kaip penkiasdešimt procentų skolininkui priklausančių išmokų dalies. Tais atvejais, kai išmokų dalis viršija Vyriausybės nustatytą minimalios mėnesinės algos dydį, iš viršijančios dalies išskaitoma septyniasdešimt procentų išmokų, jeigu ko kita nenustato įstatymai ar teismas.

Papildomai paaiškiname, kad paklausime nurodytas CPK 668 straipsnis yra CPK XLVII skyriuje, kuris nustato išieškojimo iš skolininko turto, taip pat ir turimų piniginių lėšų, o ne periodiškai gaunamų pajamų, bendrąsias taisykles. Išieškojimams iš periodiškai gaunamų pajamų, taip pat ir iš pensijų, taikomi CPK 736 ir 737 straipsniai. Todėl CPK 668 straipsnis išieškojimui iš pensijos netaikytinas.

Vertinant konkrečių [redacted] atveji dėl piniginės socialinės paramos skyrimo, paaiškiname, kad vadovaujantis šiuo metu galiojančiais teisės aktais, valstybė remia ir teikia piniginę socialinę paramą nepasiturintiems šeimoms, kurių darbo, socialinio draudimo ir kitos pajamos dėl objektyvių, nuo jų nepriklausančių priežasčių yra nepakankamos. Teikiant piniginę socialinę paramą, stebima, kad kiekvienam nepasiturinčiam šalies gyventojui būtų garantuojamos pajamos būtinausiems poreikiams (maitinimuisi, aprangai, daliniam būsto išlaikymui ir pan.) tenkinti. Piniginės socialinės paramos dydį ir teikimo sąlygas, gavėjų teises ir pareigas reglamentuoja Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas (toliau – Įstatymas). Piniginė socialinė parama (socialinė pašalpa ir būsto šildymo, geriamojo vandens ir karšto vandens išlaidų kompensacijos) nepasiturintiems gyventojams teikiama įvertinus jų turtą ir pajamas, kai suaugę šeimos nariai yra išnaudoję visas kitų pajamų gavimo galimybes.

Atkreiptinas dėmesys, kad besikreipiančių asmenų pajamos piniginei socialinei paramai gauti apskaičiuojamos išskaičiuavus gyventojų pajamų mokestį, valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokas (Įstatymo 17 straipsnio 2 dalis). Pažymėtina, kad išieškamos baudos, skirtos už administracinius teisės pažeidimus, iš asmens pajamų nėra išskaičiuojamos, todėl [redacted] įvertinus jo pajamas, teisės į socialinę pašalpą neturi, nes vidutinės jo pajamos per mėnesį yra didesnės už valstybės remiamas pajamas (102 Eur). Tačiau galiojantys teisės aktai numato galimybę, esant materialiniams sunkumams, [redacted] kreiptis į deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrių ir pateikti prašymą-paraišką dėl būsto šildymo, geriamojo vandens ir karšto vandens išlaidų kompensacijų (toliau – kompensacijos) teikimo. Kompensacijos teikiamos būste gyvenamąją vietą deklaravusiems asmenims. Skiriant kompensacijas, nustatoma visų būste deklaravusių asmenų teisė į kompensacijas, taip pat vertinamos ir visų deklaravusių asmenų gaunamos pajamos.

Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2015 m. sausio 1 d. piniginę socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams savivaldybės telkia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją ir finansuoja ją iš savivaldybių biudžeto lėšų. Įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad savivaldybės taryba tvirtina piniginės socialinės paramos teikimo tvarkos aprašą, kuriame nustato pagrindus, kai socialinė parama skiriama kitais šiame Įstatyme nenumatytais atvejais (skiriama vienkartinė pašalpa, apmokama skola už būstą, kompensuojamos išlaidos už didesnę karšto ir geriamojo vandens kiekį, negu šiame Įstatyme nustatytas normatyvas, kompensuojamos šiame Įstatyme nenurodytos būsto išlaikymo išlaidos ir kita). Be kita ko, nepanaudotos savivaldybių biudžetu lėšos piniginei socialinei paramai skaičiuoti ir mokėti, atsižvelgiant į poreikį, pirmiausia naudojamos kitai socialinei paramai finansuoti savivaldybės tarybos nustatyta tvarka. Šios lėšos gali būti naudojamos papildomai socialinei paramai teikti ypatingai pažeidžiamoms gyventojų grupėms tais atvejais, kai parama pagal nustatytus teisės aktus nepriklauso arba yra nepakankama, atsiradus sudėtingoms, ekstremalioms situacijoms (gausioms šeimoms; šeimoms, auginančioms vaikus, kai mirė vienas iš tėvų; vienišioms priešpensinio amžiaus asmenims; sunkios ligos, gaisro ir kt. atvejais).

Taigi, esant sunkiai materialinei padėčiai ar kitoms socialinėms problemoms, dėl finansinės paramos ar kitokios pagalbos [redacted] turėtų kreiptis į Socialinės paramos skyrių, kur pagal jo pateiktus duomenis ir dokumentus būtų išsiaiškintos ir įvertintos aplinkybės piniginei socialinei paramai gauti.

Viceministras

Laisvūnas Bartkevičius

Rima Sereikienė, tel. 266 8135, el. p. rima.sereikiene@socmin.lt

Aldona Dobrovolskienė, tel. 266 4283, el. p. aldona.dobrovolskiene@socmin.lt

Alesia Rynkevič, tel. 266 4243, alesia.rynkevici@socmin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2933, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT26704406000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Seimo nariui Nagliui Puteikiui
El. p. naglis.puteikis@lrs.lt

2015-07-24 Nr. (1.16).7R-4933
į 2015-07-17 Nr. SN-S-0717/2015

ATSAKYMAS Į SEIMO NARIO PAKLAUSIMĄ

Atsakydami į Jūsų paklausimą norėtume informuoti, kad, antstolių informacinės sistemos duomenimis, nuo 2006 metų antstoliams buvo pateikta iš viso [redacted] vykdomųjų dokumentų, pagal kuriuos iš [redacted] išieškomos pinigų sumos valstybei, Klaipėdos teritorinei muitinei, UAB „General Financing“, VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centrui, taip pat bauda, paskirta kaip bausmė, pripažinus [redacted] nusikalstamų veikų padarymu. Dalies vykdomųjų dokumentų vykdymas yra užbaigtas.

Aptardami teisinio reguliavimo, susijusio su išieškojimu iš asmens pensijos pagal vykdomuosius dokumentus tobulinimo tikslingumą, norėtume atkreipti dėmesį į kai kurias įstatymų nuostatas, įtvirtinančias galimybę pačiam skolininkui išreikšti savo valią dėl skolų apmokėjimo tvarkos, jomis pasinaudojęs [redacted] būtų patyręs mažiau skausmingas (finansine prasme) pasekmes.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – Administracinių teisės pažeidimų kodeksas) 313 straipsnio nuostatomis, baudą, paskirtą už administracinį teisės pažeidimą, asmuo privalo sumokėti per įstatyme nustatytą terminą, t. y. ne vėliau kaip per keturiasdešimt dienų nuo nutarimo skirti baudą įteikimo dienos, o apskundus tokį nutarimą – ne vėliau kaip per keturiasdešimt dienų nuo pranešimo apie skundo nepatenkinimą dienos. Minėto straipsnio 2 dalyje įtvirtinta galimybė (organui) pareigūnui, priimančiam nutarimą administracinio teisės pažeidimo byloje, atsižvelgus į traukiamo ar patraukto administracinės atsakomybės asmens turtingą padėtį, kitas reikšmingas aplinkybes, asmens rašytiniu prašymu paskirtos baudos mokėjimą išdėstyti per laikotarpį iki dvejų metų, atsižvelgus į paskirtos baudos dydį. Be to, organas (pareigūnas), skirdamas baudą, atsižvelgdamas į administracinę atsakomybę traukiamo asmens sunkią materialinę padėtį, kitas reikšmingas aplinkybes, šio asmens prašymu gali tuo pačiu nutarimu visą baudą ar jos dalį pakeisti nemokamais viešaisiais darbais (4 dalis). Asmuo, kuriam paskirtos baudos mokėjimas išdėstytas per tam tikrą laikotarpį, jeigu pasunkėja jo materialinė padėtis ar yra kitų reikšmingų aplinkybių, gali kreiptis į nutarimą administracinio teisės pažeidimo byloje priėmusį organą (pareigūną) dėl nesumokėtos baudos dalies, ne mažesnės kaip du šimtai trisdešimt vienas euras, pakeitimo nemokamais viešaisiais darbais (5 dalis).

Jeigu pažeidėjas nesumoka baudos per įstatyme nustatytą terminą, jis patiria teisinę pasekmę – nutarimas skirti baudą vykdomas priverstine tvarka, t. y. baudą priverstinai išieško antstolis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – Civilinio proceso kodeksas) nustatyta tvarka. Jeigu skolininkas neturi turto, į kurį pagal įstatymą galima nukreipti administracinės baudos išieškojimą, tai, vadovaujantis Administracinių teisės pažeidimų kodekso 314 straipsnio 4 dalimi, pažeidėjo sutikimu bauda gali būti pakeista nemokamais ne ilgesnės kaip 400 valandų trukmės viešaisiais darbais, skaičiuojant vieną nemokamų viešųjų darbų valandą už šešis eurus baudos.

Civilinio proceso kodekso 668 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas draudimas nukreipti išieškojimą į pinigų sumą, neviršijančią Vyriausybės nustatytos vienos minimaliosios mėnesinės algos (MMA). Civilinio proceso kodekso 736 straipsnis nustato leidžiamų išskaitų iš skolininko pajamų maksimalias ribas: jei asmens pajamos *neviršija* Vyriausybės nustatytos minimaliosios mėnesinės algos (nuo 2015 m. liepos 1 d. MMA yra 325 euro), pagal vieną vykdomąjį dokumentą išskaitoma 20 procentų skolininko pajamų, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas, pagal kelis vykdomuosius dokumentus – ne daugiau kaip penkiasdešimt procentų; iš asmens pajamų dalies, *viršijančios* Vyriausybės nustatytą MMA dydį, išskaitoma septyniasdešimt procentų, jeigu ko kita nenustato įstatymai ar teismas. Taigi, Civilinio proceso kodeksas nustato tam tikrus apribojimus ir draudimus, vykdamas išieškojimą iš fizinio asmens turto bei pajamų, siekiant užtikrinti galimybę skolininkui patenkinti gyvybiškai svarbius poreikius. Išskaitų iš asmens pajamų dydis siejamas su vykdomųjų dokumentų skaičiumi (skolininko turimomis skolomis) ir gaunamomis pajamomis: jei asmens pajamos minimalios ir išieškoma tik pagal vieną vykdomąjį dokumentą, tai išskaitų suma bus ženkliai mažesnė, lyginant su išskaitomis pagal kelis vykdomuosius dokumentus.

Kartu paminėtina ir tai, kad Civilinio proceso kodeksas numato galimybę šalims sudaryti taikos sutartį, išdėstyti priteistų sumų mokėjimą, sustabdyti sprendimo vykdymo procesą, atidėti vykdymo veiksmus (su atitinkamais prašymais nustatyta tvarka gali kreiptis abi proceso šalys). Be to, išieškotojas turi teisę atsisakyti išieškojimo.

Atsižvelgus į paminėtų teisės aktų nuostatas, galima teigti, kad teisinis reguliavimas yra pakankamai lankstus ir užtikrina galimybę administracinės teisės pažeidimą padariusiam asmeniui individualiai pasirinkti palankų ir tinkamiausią baudų apmokėjimo variantą, sudaro galimybes kitų finansinių įsipareigojimų klausimus spręsti su kreditoriais teisės aktuose nustatyta tvarka tiek iki priverstinio vykdymo proceso inicijavimo, tiek pradėjus šį procesą.

Pareiškėjas ~~██████████~~ Teisingumo ministerijai nepateikė duomenų, patvirtinančių teisės aktų, įskaitant Civilinio proceso kodekso 668 straipsnio, pažeidimus, kuriuos padarė antstoliai, vykdydami išieškojimą. Teisingumo ministras neturi įgaliojimų spręsti, ar antstoliai tinkamai taiko vykdymo procesą reguliuojančius teisės aktus, konstatuoti pažeidimus. Vykdomo proceso (antstolio veiksmų) kontrolė įstatymais priskirta išimtinai teismo kompetencijai.

Manome, kad Lietuvos Respublikos įstatymuose įtvirtinta fizinio asmens atsakomybė (civilinė, administracinė ar baudžiamoji) negalėtų būti diferencijuota pagal šio asmens socialinę / finansinę padėtį. Taip pat manome, kad asmenys turi atsakingai vertinti savo poelgius ir sprendimus galimų socialinių rizikų aspektu, už savo veiksmus prisiimti atsakomybę.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 52 straipsnis garantuoja asmens teisę į socialinę paramą: „Valstybė laiduoja piliečių teisę gauti senatvės ir invalidumo pensijas, socialinę paramą nedarbo, ligos, našlystės, maitintojo netekimo ir kitais įstatymų numatytais atvejais.“ Taigi, jei pareiškėjui būtina valstybinė socialinė parama, jis turi teisę nustatyta tvarka kreiptis dėl šios paramos skyrimo.

Jums prašant, siunčiame [redacted] 2012 m. gegužės 29 d. prašymo ir Teisingumo ministerijos atsakymo į jį (2012 m. birželio 20 d. rašto Nr. (1.16.)7R-4602) kopijas.
PRIDEDAMA. 6 lapai.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatonių

Nijolė Tomaševičienė, (8 5) 266 29 46, el. p. nijole.tomaseviciene@tm.lt
Mantas Griščenko, (8 5) 266 29 81, el. p. mantas.griscenko@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas

UAB "Teisėsauginė tarnyba"
Vilniaus miesto savivaldybės administracija
Vilnius, Lietuva